СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 279. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 29. листопада, 1929. VOL. XXXVII. No. 279. Jersey City, N. J., Friday, November 29, 1929. THREE CENTS.

ЛИСТОПАД — МІСЯЦЬ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ

ДАЛЬШІ КОНФЕРЕНЦІЇ ПРЕЗИДЕНТА ГУВЕРА.

НАРАДИ З ПРЕДСТАВНИКАМИ ҐАЗОВИХ, ЕЛЕКТРИЧНИХ І ТРАМВАЄВИХ ПІДПРИЄМСТВ.

ВАШИНҐТОН, 27. листопада. — Сьогодні президент Гувер продовжуватиме свої наради в справі економічної відбудови краю. На ті наради запрошено представників найбільших ґазових, електричних та трамваєвих компаній. Між ними бачимо імя Овена Д. Юнґа, голови Ради „Дженерал Електрик Компані".

Компанії ті предложать президентови пляни намічених ними робіт.

СПРАВА ПРОГИБІЦІЇ В КОНҐРЕСІ.

НА НАЙБЛИЖЧІЙ СЕСІЇ КОНҐРЕСУ ПРИЙДЕ ЗНОВУ ДО ЗАВЗЯТОЇ БОРОТЬБИ МІЖ СУХИМИ І МОКРИМИ. ОБИДВІ СТОРОНИ ГОТОВЛЯТЬ ЦІЛУ НИЗКУ РІЖНИХ ПРОЕКТІВ: ОДНІ ЗА ЗЛАГОДЖЕННЯ ПРОГИБІЦІЙНОГО ЗАКОНА, А ДРУГІ ЗА ЙОГО ЗАГОСТРЕННЯ.

ВАШИНҐТОН, 27. листопада. — Звичайна сесія 71 конґресу розпічнеться в понеділок, 2 грудня. Виходить, що перші тижні нарад готові обертатися біля прогибіції. Миссис Флоренс Кан, републиканка з Каліфорнії, поставить законопроект, у якім буде домагатися признання відшкодовання для родин, котрі залишилися по жертвах, забитих прогибіційними аґентами. Сенатор Копленд, демократ з Ню Йорку, буде домагатися відшкодовання в сумі $25,000 для спадкоємців по Якові Генсоні з Наеґара Фолс, забитім прогибіційними урядниками в 1928 році.

Знову сенатор Шепперд внесе законопроект, домагаючися, щоби карати тих, котрі купують алькоголічні напитки, такою самою карою як і тих, що продають.

БЕЙЗБОЛОВИЙ ПУЛ ОКУПЛЮЄТЬСЯ.

НЮ ЙОРК, 27. листопада. — З зізнань, які зложено перед федеральним суддею Коксом, виходить, що бейзболовий пул з Олбані платив ріжним політиканам тисячі долярів за „охорону".

ЗБУТ НА ФАРМЕРСЬКІ ПРОДУКТИ РОСТЕ.

ВАШИНҐТОН, 27. листопада. — З бюра хліборобства подають, що збут на хліборобські продукти, як збіжжа, бавовну, молочні вироби і ярина, збільшився, що повинно стати великою пільгою для хліборобів, бо в послідних місяцях ринок збуту на ті продукти був дуже лихий.

ГОФМАН ВИКАЗУЄ СВОЄ АЛІБІ.

МЕРІОН (Норт Каролайна), 27. листопада. — Юнійний орґанізатор Алфред Гофман, котрого судять за підбурювання робітників проти влади, доказав, що він не має нічого спільного з динамітовим вибухом та підбурюванням страйкарів. Гофман твердив, що він прийшов між страйкарів, коли вони вже пікетували. А в той час, коли страйкарі мали заступити шерифови дорогу, коли він намагався попирати страйколомів, Гофман находився в цілком іншім місці.

Гофман доказував, що до страйку ніхто не намовляв, бо він розвинувся стихійно.

ПІРВАЛИ УЗБРОЄНОГО СТОРОЖА.

КАТТАРОҐУС (Ню Йорк), 27. листопада. — Два бандити придержали Вальтера Фекляма, коли він ніс $4,000, призначених на виплату робітників. Феклям був узброєний, але це не злякало бандитів, котрі звязали його як барана, кинули на свій автомобіль і відвезли до ліса, де забрали від нього гроші.

СТИМСОН ПРО КЛЄМАНСА.

ВАШИНҐТОН, 27. листопада. — Секретар стейту Стимсон вислав до французького премієра Тардіє кондоленційну телеграму зприводу смерти Клеманса. В тій телеграмі Симсон підчеркує, що Клеманса буде жити в серцю американського народа, як житиме в серцю Франції.

ВОКЕР ЗА „МЕЙФЛАВЕРОМ".

НЮ ЙОРК, 27. листопада. — Мейор Вокер заявився за тим, щоби місто перебрало яхт „Мейфлавер", яким досі їздили президенти Злучених Держав. Удержання яхту коштувало досі уряд річно $300,000. Вокер думає, що місто не видаватиме більше як $50,000. Сам яхт дістало би місто в дарунку, який зробили би йому тутешні мілionери.

СИЛА АРМІЇ.

ВАШИНҐТОН, 27. листопада. — Генерал-майор Бриджес подає статистику військової сили Злучених Держав. Сила активної армії виносить 137,529 людей. В тій сумі знаходиться ще й таке: 734 військових норсок, 29 контрактових лікарів-операторів і 850 кадетів.

Із звіту Бриджеса виходить, що до армії вступає щораз інтелiґентніший матеріял, а дезерція маліє з кождим роком.

1 УБИТИЙ, 2 АРЕШТОВАНІ В РОБЛІН, МАН.

Гаврило Баращук умер 9 листопада рано в Роблін, Ман., від побиття попередної ночі. Провінціональна поліція арештувала Юрія й Олексу Донаєзека під закидом душогубства. Коротке донесення поліції є, що Баращук помер від страшних ран на голові і на тілі. Діставши повідомлення, поліція в Роблін перепровадила на скоро слідство і найшла, що Баращука бачили послідний раз у товаристві обидвох Донаєзеків. Чи арештовані сказали що від себе, про те ще нема відомостей.

СЕЛЯНЕ ЖЕБРАЮТЬ У МІСТАХ.

Большевики забрали ввесь хліб з сіл і відвезли його до міст. Тепер міста переповнюються натовпами голодних селян, що жебрають. Вони кажуть, що коли все з сіл забирається до міст, то в містах повинно бути досить харчів і хліба, а тому вони йдуть до міст просити милостині.

НІМЕЧЧИНА МАЄ КЛОПІТ.

В Німеччині занепокоєні тим, як примістити десь на працю 13,000 Німців, котрі мають виемігрувати з Росії. В Німеччині не можливо знайти їм праці, а тому треба турбуватися дальшим переселенням їх в инші краї.

КУЛЬТУРА НАЙКРАЩЕ ПОБОРЮЄ ПРОСТУПОК.

Скількість арештованих за злочин зменшується в Швеції з року на рік. При кінці липня було в цілій Швеції всього дві тисячі арештантів. У вязниці в Варберг за останні два роки не сиділо разом більше як по два три вязні. Тепер на цілу вязницю є там один вязень і двох сторожів. У тюрмах в Висбай і Гапаранда є по трох вязнів. Шведська влада хоче тепер використати богато зайвих тюрем для корисніщого вжитку.

Швеція лежить на північ від Німеччини, на скандинавському півострові. Має 6 міліонів мешканців і дбає здавна дуже за школи та культурний розвиток населення.

БУДУТЬ ВІДПОВІДАТИ ЗА СМЕРТЬ БРАТА.

За смерть свого брата Гаврила Боризюка з почти Зелена, Ман., будуть відповідати перед судом присяглих у Давфіні Юрко і Олекса Боризюк. Після поліційного слідства відбулося в Давфіні в суботу, дня 9 листопада, прелімінарне переслухання братів і поліційний судця Гокінс рішив задержати їх до суду лави присяглих. Як показується, то Гаврило, Боризюк, 45-літний чоловік, женився 28 жовтня. О півночи він сказав своїм братам, щоби вже йшли собі до дому. Обиджені вони васіли на нього і побили так тяжко, що той від покалічень умер.

ПОШУКУЄМО 37 УКРАЇНЦІВ З $100.

АМЕРИКАНСЬКІ ВЕТЕРАНИ УКРАЇНСЬКОГО РОДУ, ВИСИЛАЮЧИ ДО ОБЕДНАННЯ $100, ПИШУТЬ: МИ, АМЕРИКАНСЬКІ ВЕТЕРАНИ СВІТОВОЇ ВІЙНИ, РАДІЄМО, ЩО МОЖЕМО ПРИЙТИ З ДРІБНОЮ ДОПОМОГОЮ НАШИМ БРАТАМ, УКРАЇНСЬКИМ ВЕТЕРАНАМ. МИ РАДІ, ЩО АМЕРИКАНСЬКІ УКРАЇНЦІ РОЗУМІЮТЬ ВАГУ ПРОЛЛЯТОЇ УКРАЇНСЬКИМИ ІНВАЛІДАМИ КРОВИ І БУДУЮТЬ ДЛЯ НИХ: ДІМ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ У ЛЬВОВІ. ЦЕ ДІЙСНО ВЕЛИКЕ І БЛАГОРОДНЕ ДІЛО, ЯКИМ ГОРДИТИМЕТЬСЯ АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКЕ ПОКОЛІННЯ, А ВЖЕ НІХТО ТАК НЕ РАДУЄТЬСЯ ТИМ БЛАГОРОДНИМ ДІЛОМ, ЯК РАДУЄМОСЯ МИ — АМЕРИКАНСЬКІ ВЕТЕРАНИ. ПОСИЛАЮЧИ НАШУ ЛЕПТУ, ТВЕРДО ВІРИМО, ЩО АМЕРИКАНСЬКІ УКРАЇНЦІ НЕ ПОЖАЛУЮТЬ ЖЕРТВИ НА ТУ ВЕЛИКУ ЦІЛЬ ТА ЩО ВЖЕ В КОРОТКІМ ЧАСІ ЗНАЙДЕМО ДАЛЬШИХ БРАКУЮЧИХ ЩЕ 37 СТО-ДОЛЯРОВИХ ЖЕРТВОДАВЦІВ.

ЗА АМЕРИКАНСЬКИХ ВЕТЕРАНІВ УКРАЇНСЬКОГО РОДУ:

МИХАЙЛО ДАРМОГРАЙ, командант;
ЧАРЛЗ В. СОМИЧ, адютант;
МАРКО САҐАН, кватирмайстер.

СТРІЛЯЮТЬ СЕЛЯН.

У Черкасах розстріляно селянина Трепета. Большевики обвинувачують його в „петлюровщині", а також у керуванню „куркульським рухом".

ВБИВСТВО РОБІТНИКА.

Черновецька „Боротьба" подає, що недавно зістав тяжко ранений при виконуванні своєї роботи у фабриці Гіц робітник Іван Басараба. Виновником цього нещастя є майстер, який приказав робітникові чистити трансмісію тоді, коли трачка була в повнім ході. Трансмісія піймала робітника й тяжко його покалічила. Басарабу відвезли до шпиталю, звідки по чотирох днях відпущено домів, тому, що нема надії уратувати його життя.

ВТЕЧА З ВЯЗНИЦІ.

В Чернівцях (Буковина) серед білого дня втікло з вязниці 25 вязнів. Вязні втікли слідує того, коли їх післали різати та колоти дрова на вязничному подвірю. Користуючись нагодою, вони сокирами розбили вязничну браму й на виду людей, що вешталися на вулиці, втікли. Частину вязнів спіймала варта, яка кинулася за ними в погоню, стріляючи в тікаючих вязнів. Одного з них поранено стрілом.

РІД ГУВЕРА ПОХОДИТЬ ЗІ ШВАЙЦАРІЇ.

З доходжень, які пороблено над родоводом президента Гувера, виходить, що його предки жили в Швайцарії. Відти вимандрував до Нового Світа Андреас Губер ще в 1738 році й осів у Пенсильвенії, прибравши імя: Гувер. Дальша родина Гувера перенеслася потім зі Швайцарії до Німеччини, бо не хотіла зносити ярма австрійських панів.

ПАЛЯТЬ ДІДИЧІВ.

На українських землях під Польщею з кождим днем все більше горять маєтки дідичів, а головно збіжжа. Підпалячів зловити не вдається. Поліція думає, що ті підпали діло рук широко розвиненої української національної орґанізації, бо кождого разу недалеко пожежі знаходять десь увіткнуті жовто-блакитні прапорці. Поміщики й влада цим тепер дуже занепокоєні, бо випадки підпалів обхоплюють майже всю українську територію.

ПРО УКРАЇНСЬКУ ЕМІҐРАЦІЮ В АМЕРИЦІ.

Бувший делеґат Рідної Школи до Америки, Лев Ясінчук, продовжує у львівській газеті „Діло" свої спогади про враження, які він мав підчас перебування в Америці та Канаді. Ці спогади написані досить вдячно й толерантно представляють місцеві взаємовідносини та життя української еміґрації.

ОБЖАЛОВАНИЙ ЗА ДУШОГУБСТВО.

Дмитро Остапович зі Ст. Боніфес, Ман., буде відповідати в суді лави присяглих за душогубство. Поліційний судця Анрі Лясерт, після переслухання його в пятницю, 8 листопада, рішив задержати його для процесу перед вищим судом. Остаповича обвинувачують, що він був причиною смерти Івана Ткача, який помер після побиття на весіллю в ночи 20 жовтня. Вісімнадцятьох свідків було покликаних до прелімінарного переслухання і богато з їх зізнань були суперечні, одначе тільки один з них признався, що був пяний і поліційний судця був найбільше розположений йому вірити. Вдова по Іванови Ткачеви винувала за ціле нещастя свого зятя Івана Шандровського, говорячи, що він зачав бійку, вдаривши Седі Барабаш. Ткач і Остапович були до весілля добрі приятелі; вони походили з одного села. По бійці Остапович приніс на поліційну стацію закровавлену сокиру і говорив, що Ткач напав його з сею сокирою. Він був тяжко скалічений в ліве рамя і рану завивено йому в шпиталі. Остапович сказав також, що Шандровський два рази його вдарив. Передаючи справу вищому судови, поліційний судця звільнив під залог Манолія і Седі Барабаш та Івана Шандровського, щоби вони не втекли яко свідки.

КИТАЙ ЗВЕРТАЄТЬСЯ ДО ЛІҐИ НАЦІЙ ЗА РАТУНКОМ

ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ НАРУШЕННЯ БОЛЬШЕВИКАМИ ПАКТУ КЕЛОҐА. КАЖЕ, ЩО ВІН ТІЛЬКИ БОРОНИТЬСЯ.

НАНКІН (Китай), 27. листопада. — Китайський уряд звернувся до Ліґи Націй з протестом проти наступу російської армії на Манджурію. Такі самі протести він вислав і до всіх держав, що підписали пакт Келоґа.

Китай заявляє, що він лише боронився на манджурському кордоні від нападу окремих большевицьких відділів. Тепер большевики наступають на Манджурію, розпочавши війну, не оголошуючи її. Китай Просить Ліґу Націй та окремі держави вжити заходів, щоби вплинути на Росію в напрямку припинення дальшого походу червоної армії на Китай.

ПАНІКА В ХАРБІНІ.

МАНДЖУРСЬКА АРМІЯ РЕОРҐАНІЗУЄТЬСЯ.

ШАНҐАЙ (Китай), 27. листопада. — В Харбіні почалася паніка. Населення масами тікає на територію, де тепер знаходяться японські війська. Тудиж вивозять з банків та торговельних фірм ріжні дорогоцінности, золото й срібло.

Китайські війська, котрі перед наступом червоної армії відходили в паніці, тепер остаточно стратили контакт з російською армією. Користуючись тим, що між червоною армією і китайськими здеморалізованими частинами лежить велика смуга, в котрій жадного війська нема, китайське командування почало приводити свою армію до ладу. Укриваючись за Хінганськими горами, манджурська армія переводить поспішно реорґанізацію, готуючись дати відпір російським військам, коли вони спробують наступати далі через гори.

АРЕШТИ КОМУНІСТІВ.

ВОДОЮ ВИГАНЯЛИ РОБІТНИКІВ З ПОМЕШКАННЯ, ЯКОГО ВОНИ НЕ ХОТІЛИ ЗВІЛЬНИТИ.

БУКАРЕШТ (Румунія), 27. листопада. — В Кишиневі, столиці Бесарабії, поліція домагалася звільнення помешкання, занятого робітничими та комуністичними орґанізаціями. Ті, що знаходилися в помешканню, забарикадувалися в нім і не хотіли добровільно вступитися, готуючись до оборони проти поліції.

Викликана пожарна сторожа пустила струї води крізь вікна й двері помешкання, що примусило робітників здатися. Притім поліція арештувала 259 комуністів.

ДЕВЯТЕРО ЗАГИНУЛО НА ПАРОПЛАВІ.

ЛОНДОН (Англія), 27. листопада. — Пасажирський пароплав, що плив з Менчестера до Кадрифа, розбився на підводній скелі. Страшна буря перешкаджала ратувати людей. З числа пасажирів і залоги вратовано 28, а девятеро загинуло в морі. Між ними загинула жінка старшого офіцира, яку змила вода з покладу, а 7 мущин зґинули, стрибаючи з потопаючого корабля в море.

Радіо-оператор залишився на своєму пості, розсилаючи радіодепеші з зазивом про ратунок, поки вода не змила його з кабіни. Він також загинув у морі.

ЗАГИНУВ МАТРОС „ЛЕВААТАНА".

ШЕРБУРҐ (Франція), 27. листопада. — Сюди прийшов з Ню Йорку пароплав „Левіатан" із спізненням на дві години. В дорозі, недалеко берегів Франції, впав у воду один матрос. Пароплав спинив машини й більш як дві години пошукувано матроса, але без жадних наслідків.

„БОЇ" В МАРОКУ.

ФРАНЦУСЬКІ ВІЙСЬКА ВЕДУТЬ УПЕРТУ БОРОТЬБУ З САРАНОЮ.

МАРАКЕШ (Мароко), 27. листопада. — Французький „Чужинецький Леґіон" веде тепер можливо найтяжчу боротьбу в його історії з сараною, яка з пустині Сагари та з Атляських гір напала на частину Марока, що знаходиться в посіданню Франції. Напад сарани спричинив кольосальні матеріяльні страти плянтаторам та всьому населенню й державі.

В цій боротьбі беруть участь літаки, кінота й піхота та майже все населення Марока. Але сарана далі захоплює все нові й нові райони. Надія всього населення лише на північний вітер, який може загнати сарану в пустиню.

БЕНЗИНОВІ ЛЬОКОМОТИВИ.

АВҐСБУРҐ (Німеччина), 27. листопада. — Вчора пішов перший потяг у складі десятьох пасажирських вагонів, які тягнула новозбудована льокомотива з бензиновими моторами Дізеля. Сила цієї льокомотиви розрахована на 1,200 кінських сил.

Льокомотиву рухають два величезні мотори автомобілевого типу. Ця льокомотива не має ні пари, ні диму.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder,

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПРИМІР — ДЛЯ НАС СМЕРТНИХ

Смерть Джоржа Клеманса получена з многими моментами, які вказують наглядно, що це зійшла зі світа дійсно велика людина. Не ходить тут про те, що Клеменсо був великим державним мужем, котрий вратував Францію, бо це загально відома справа. Цікавіші з людського становища ті подробиці, що їх передають про послідні хвилі його життя, про спокій, з яким він умирав і та простота, з якою він переходив у стан вічного „сну, в якім нічого не сниться".

Коли відчинили послідну волю того Клеманса, котрого імя вже тепер зачисляють Французи до ряду несмертельних, побачили, що Клемансо бажає собі відійти зі світа без гомону, у найбільшій простоті, тихо й незамітно. Той, для котрого Франція призначила би на вічний спочинок найкраще й найбільш почесне місце, вибирає собі на вічний спочинок далеке місце у своїй рідній Венде, куди серед болота ледви доїхати можна. Той, для котрого похорону не пощадила би Франція й найбільших коштів, казав себе відвезти по смерти свому вірному шоферови без ніякої асисти. Той, на якого похороні булиб зявилися сотки тисяч людей, зарядив, що при похороні має бути всього тільки кілька осіб з найближчої родини. Той, котрому булиб насипали цілі гори квітів, зажадав, щоби не було ні одного вінка. І ніякого напису на гробі. І ніяких парад, ніяких прощальних промов і ніякого плачу.

Коли ми згадуємо за ті подробиці, то робимо це ще й задля иншої цілі. З нашої орґанізаційної практики в У. Н. Союзі знаємо добре, що означає похорон для нашого робітника. Річ ясна, ми не хочемо тут виступати проти тої послідної прислуги, яку звикли ми віддавати помершим нашим приятелям чи знакомим, бо про родину то вже й не згадувати. Ми не виступаємо рівнож і проти тої прислуги, яку віддають згідно зі статутом орґанізації і її члени свому помершому членови. Ми тільки хочемо звернути при тій нагоді увагу на ті коштовні похорони, які дуже часто зїдають прямо цілий маєток, котрий залишився по помершім. Бо це загально відоме, що дуже часто вся асекурація іде на покриття коштів величавого похорону, а вдова й діти лишаються без цента. А все те робиться більше для людського ока, як для помершого, бо йому вже того не треба. Все те робиться ще й тому, щоби добрі сусіди не обмовляли, що, мовляв, навіть людського похорону не справили. Ось тому ми навели звичайний похорон одного з найбільших сучасних людей. Бо це примір, гідний до наслідування й для нас грішних.

Я. Дуб.

ЕМІҐРАЦІЯ РОСІЙСЬКА ТА УКРАЇНСЬКА І БОРОТЬБА ЗА БУДУЧЧИНУ СХІДНЬОЇ ЕВРОПИ.

Ми переконані, що вже крайна пора настала нарешті подбати про такий центр, щоб **спільними силами поставити питання будуччини Східньої Европи в цілому комплексі.** Бо не треба забувати, що можливий занепад пролетарської диктатури загрожує всім дуже великою небезпекою втратити навіть ті невеликі здобутки, які збереглися під пановванням совітської влади. Цілком зрозуміло, що будуччина Східньої Европи залежить в першу чергу від внутрішних сил кожної східньо-европейської нації та від того, оскільки всі вони разом зможуть використати майбутні події для свого визволення. Проте завданням еміґрації є полегшити цю боротьбу за належну державність шляхом певної акції на міжнародній арені, бо також великі европейські держави безперечно матимуть той, чи инший вплив на остаточне розвязання східньо-европейської проблеми. Себто, оскільки еміґрація ще завчасу не підготовить, як належить, ґрунту для бажаного розподілу Східньої Европи на ряд національних держав, то вона не виконає може найважливішого свого завдання, бо другої такої нагоди добитися свого повного визволення ріжні східньо-европейські нації безперечно певний час не матимуть. Разом з цим необхідно підкреслити, що ліквідація большевицької диктатури та утворення цілого ряду національних держав причиняться також до перегляду та мабуть до радикальної ревізії рижського договору. Це, звичайно може статися лише тоді, коли ми на ґрунті певних заходів спроможемося переконати Европу в необхідности **відділення Польщі від Росії через утворення незалежних держав білоруської та української.** Тимто саме завданням української еміґрації з ріжних наших земель є взяти на себе ініціятиву в справі утворення такого центру всіх націй, що обстоюють радикальний поділ Східньої Европи на ряд національних держав. Цілком зрозуміло, що польонофільські чи русофільські українські ґрупи може на початку залишаться осторонь від такої акції, але нема сумніву, що під натиском цілої нашої еміґрації й ріжні ватажки-лідери приклонники Варшави та Москви примушені будуть примиритися з таким центром, бо инакше втратять довіря та вплив в масах еміґрації. Ми не ставимо своїм завданням тут детально обмірковувати плян праці та шляхів і засобів, завдяки яким можна буде добитися бажаної нам усім мети. Таксамо не будемо ми розглядати й того, як саме може повстати вище згаданий центр для спільної дипльоматичної акції, певної політичної інформації та належної пропаґанди. Зазначимо лише, що ще 12 років тому, а саме у серпні 1917 р. у Київі на Конґресі народів Східньої Европи, що його скликала була „Українська Центральна Рада", такий центр для спільної оборони під назвою „Союз Народів" бувшої Росії вже був заіснував. Не треба також забувати, що в 1919 р. підчас парижської Мирової Конференції делеґації на конференцію від України, Білоруси, Литви, Естонії, Грузії, Кубані, Азербейджану і т. д. таксамо фактично утворили були такий центр, майже що тижня обговорюючи ріжні справи та можливість спільної акції на особливих нарадах представників делеґацій. Також пізніше робилися деякі спроби в цьому напрямі, але ця дуже важлива та відповідальна справа опинилася у невідповідальних руках, а тому з неї так нічого й не вийшло. Навпаки, до певної міри її було навіть скомпромітовано. Проте це зовсім не свідчить, що вона нежиттева та нереальна.

Незалежно від цього політичного центру, перед усею українською еміґрацією стоїть завдання утворити єдиний центр для охорони своїх правних та матеріяльних інтересів взагалі, а зокрема перед Ліґою Націй, оскільки остання до деякої міри опікується еміґрацією. Як відомо, ґрупа уенерівців польонофілів взялася за цю справу, але не підготовивши, як належить, ґрунту, не була в стані добитися бажаної мети. Сталося це тому, що ця ґрупа надала своїм заходам певні політичні фарби, а зокрема через те, що фактично вона зорґанізувала навколо себе лише меншість всеї української еміґрації, хоч намагається доказати, начебто до 90% еміґрації підтримують її акцію. Нема сумніву, що на ґрунті відокремлення себе від української еміґрації з наших західних земель (Галичина, Волинь, Буковина, тощо) як також східних (Кубань), а почасти навіть від тої української еміґрації з Великої України, яка неґативно ставиться до уенерівців польонофілів, ніколи до утворення єдиного українського еміґрантського центру не прийде. Ми вже не кажемо, що навіть обєднана українська еміґрація в Европі мабуть не спроможеться зліквідувати ґеґемонію Росіян в еміґраційних установах, оскільки нам не вдасться порозумітися з еміґрацією грузинською, білоруською, козацькою і т. д., щоб разом з ними спільним фронтом поставити питання про реорґанізацію всієї системи опікування еміґрацією на нових, бажаних нами засадах. Ми переконані, що лише таким робом можна добитися принаймні деяких значних змін. Себто передумовою для успіху є в першу чергу утворення **єдиного українського еміґраційного центру,** який мавби належний авторітет репрезентувати всю нашу еміґрацію в Европі. Ми знаємо ці величезні трудноші, що їх необхідно перебороти, щоб добитися мети. Проте без такого обєднання в першу чергу нашого, а також без порозуміння з еміґрацією инших націй, також всякі нові заходи безперечно скінчаться невдачею, бо Росіяне завжди матимуть проти нас перевагу вже через те, що під фірмою російської еміґрації зарахована також еміґрація козацька, грузинська і т. д. Отже добитися утворення української акції на зразок вірменської справді зовсім нелегко, оскільки у нас не буде спільників. Тим більше, що у Росіян є такі спільники, як жиди та певні козацькі ґрупи і навіть Українці русофіли (автономісти чи федералісти). Як бачимо, польонофільська українська ґрупа еміґрації взяла на себе непосильність завдання, а, програвши справу, намагається перекласти вину за невдачу на инші ґрупи української еміґрації. Це стара метода виправдати себе в очах своїх приклонників.

У боротьбі проти упривілійованого становища російської еміґрації ми повинні піти иншими шляхами та ужити нових засобів. Бо не треба забувати, що навіть ця внутрішня боротьба поміж ріжними частинами всеї еміґрації має також політичне значіння. Це ясно розуміють і Росіяне, бо колишньої Росії вже нема фактично, але в Европі вся східньо-европейська еміґрація уважається російською. Себто залишається певна фікція, яка витворює ілюзію, що принайменше на еміґрації затрималася традиція „єдиної та неділимої Росії". Тому Росіяне за неї дуже міцно тримаються і дуже уперто поборюють і будуть завжди поборювати спроби української еміґрації добитися росподілу „російської еміґрації" на ріжні національні акції чи частини. Колиб до того прийшло, то цей фронт свідчивби про те, що бувша Росія справді пересталаб існувати навіть в головах непримиримих російських імперіялістів. Бо тоді останні не моглиб заперечувати, що визнання української еміґрації за цілком окрему від російської до певної міри свідчить про перемогу ідеї поділу Східньої Европи на її складові частини. Тому саме також еміґрація грузинська, козацька, тощо, безперечно підтримають наші заходи, бо без України ніколи не прийде до визволення инших націй Східньої Европи. Мало того, не відомо, чи втримаються надалі вже й такі існуючі нині держави, як Естонія, Латвія та навіть Литва. З цих саме причин ми уважаємо необхідним, щоб майбутній обєднаний центр української еміґрації мав **соборницький** характер. Адже вірменська еміґрація має якраз такий саме центр. Далі не треба забувати, що лише тоді українська европейська еміґрація зможе налагодити відповідне співробітництво з українською еміґрацією в Америці. Цього ніхто нам не може заборонити. Тим більше, що Росіяне у своїй праці та акції йдуть якраз таким шляхом. Або хіба жидівська нація не створила могутньої орґанізації на такихже засадах? Отже годі вже бути нам Кубанцями, Галичанами, Буковинцями, Киянами, Волиняками чи Полтавцями, бо навпаки, крайня пора настала бути Українцями. Адже навіть Росіяне можуть бути нам прикладом обєднаної нації, а тимчасом Українці все ще хоріють на партикуляризм чи провінціоналізм.

Як бачимо, справа охорони правних та матеріяльних чи культурних інтересів еміґрації таки досить щільно повязана з заведеннями національно-політичними. Через це всяке польонофільство чи русофільство, як би їх не виправдували ті, чи инші українські ґрупи, являються власне величезною перешкодою на шляху до обєднання еміґрації української, як також до утворення того спільного еміґраційного центру, що мавби своїм головним завданням пропаґанду радикального розподілу Східньої Европи на національні держави. Звичайно, в процесі своєї праці цей центр можливо набравби ще більшого значіння та при певних обставинах може відогравби рішаючу ролю на міжнародній арені у справі утворення суверенних національних держав. Але це вже виходить за межі нашої національної мети.

Іван Підгоренко.

ЧЕРВОНИЙ КОМІСАР.

Іван Крат не дуже говірка людина. А мав би що розповідати. Багато перебув, перетерпів, передумав за останніх пятнацять літ. Те, що знаємо про нього, довідалися від нього припадково, уривками. І не дуже напираємо на нього, щоб оповідав, бо він, розказуючи, все те ще раз переживає і дуже хвилюється.

Що Іван Крат носить кульку в своїм тілі ще з австрійської війни, це, на його думку, одна з його найслабших пережавань. Прилетіла кулька з російських окопів, немов пташка, і забилася йому в тіло. Пробували витягнути, але не витягнули, а вона собі мандрує його тілом, куди хоче. Він тим не журиться, вона йому не докучає, а лікарі йому заявили, що може з нею жити сто літ... Що опісля хорував кілька разів на тиф і лічився з цієї хороби ходячи, на морозі, загортаючися вітром, що в горячці, яка переступила 40 ступенів, бачив дуже цікаві речі і чувся дуже щасливим, і що показував ті речі тим, що мали меншу горячку і не могли їх бачити, що наслідком тифу йому облізла голова, і таке інше, це дрібниці, над якими не варта спинятися.

Світову війну уважає Іван Крат діточою забавкою в порівнанні з війною по ній, в часі боротьби за українську державність. У світовій війні тебе влучила кулька, роздерла шрапнеля — тай тільки; ти був і тебе не стало. А мав ти щастя попасти в полон, то міг сказати: для мене війна скінчилася. Однак у війні з нашими сусідами з заходу, півночі і сходу, як з червоними так і з білими, дістатися в полон було найгірше, що могло лучитися українському стрільцеві. Були випадки, що полоненим виколювали очі, скальпували, дерли паси з тіла, висотували кишки, розприскували мозок прикладом від кріса, убивали „на рати", сьогодня трохи, завтра трохи ітд. Були такі випадки, але про це не пишеться, бо люде, що того не бачили, не повірять, а на заході Европи і слухати не хотілиб таких, мовляв, казок.

Отому то Іван Крат не любить оповідати. Хиба якусь дрібничку, яка не хвилює ні оповідача, ні слухачів, однак нераз добре характеризує людей, про яких малося добру думку.

Ось вам одна така дрібничка.

Це, як сказав би Ґете, „Поезія і Правда", але я вас запевняю, що основа правдива.

• •

По розбиттю Денікіна українська галицька армія, що перейшла Збруч у 1919 р., опинилася в рядах большевиків. Не ідейне посвоячення з червоними, так як і передтим з Денікіном, тільки не могота провадити з ними війну зіпхнула здесятковані та все бодрі духом галицькі частини на шлях співділання з большевиками.

Та довго вагалося військо, поки рішилося на цей крок. Опиралися спілці як старшини так і стрільці з чистих, ідейних мотивів, але й були такі старшини, на жаль з давних усусусів, що противилися еднанню тільки з тієї причини, що дуже добре почувалися в денікінських рядах і ніяк не бажали замінити червоною кокардою денікінських погонів, які вони вперто носили ще якийсь час по розгромі добровольчеської армії. Одним з таких був сотник Чук, що мав у громаді добре вироблене імя талановитого маляря. — Ніколи в світі! — горлав він на всякій збірці, — нам з червоними не по дорозі!

По переході до большевиків в українській галицькій армії не наступили великі зміни. Правда, зникли всякі офіцирські відзнаки, однак однострій остав той самий, що був, остала шапка з тризубом, як було передтим, тільки що побіч жовто-блакитних кольорів появилася червона ганчірка. Але вона не зміняла національних почувань ні стрільців, ні офіцирів. Праця в напрямі національного освідомлення як стрільців так і народніх мас, серед яких українські частини таборили, йшла тою самою ходою, що й передше, а може ще інтенсивніше. А між стрільцями і їх старшинами, що стратили „привілеї" носити офіцирські відзнаки, однак далі двигали тягар старшинських обовязків, панувала ідеальна згода і братерство. Всі думали про те, як би то при першій-ліпшій нагоді збутися своїх протекторів і звернути проти цих оружжа.

Ця гармонія була якраз не по нутру червоним комісарям. Вони сподівалися, що стрільці зачнуть громити своїх старшин.. В українських частинах були відомі такі сердечні бажання червоних, однак їм не довелося діждатися розбрату між стрільцями і старшинами...

Одного дня нашому відділові, що під оглядом співжиття держався як найкраще, заповіджено інспекцію. Відділ упорядкувався і в означений час приходять два бриґадні комісарі.

Дивимося й очам своїм не віримо. Ще тому два тижні закоханий в денікінських погонах, непримиримий воріг червоних, а нині на становищі червоного комісаря бриґади, сотник Чук.

— Це він, чи не він? — дивимося допитливо один на другого.

— Ні, таки він!

— А може він зробив з себе жертву, щоб тим краще служити українській справі?

— Побачимо.

І зараз таки побачили.

— Ге, ге, ге, — панове офіцирри, — каже, червоний комісар Чук, натискаючи на слово „панове" і кидаючи очима на всі сторони.

— Нема панів офіцирів, тепер всі рівні... панове офіцирри, що били стрільців у моррду, панове офіцирри — на ліве крило!

Що робити, приказ бриґадного комісаря є приказ, і ми, офіцири, уставилися на лівому крилі.

По цій апострофі сказав палку ідіотично-комісарську промову.

— Товариші! Ви тепер ступили на новий шлях. А ступивши на цей шлях, ви мусите зірвати цілковито з недавнім минулим. Мусите зміняти свої думки, свої погляди на справи. Досі ви проливали кров — за що? За буржуйські забаганки, за жовто-блакитну єрррунду, за ті ґрааалі, що їх носите на шапках, геть з тим, геть з тою жовто-блакитною єрррундою! Ваш стяг червоний, а ваша боротьба — за добро всесвітнього пролетаріяту.

І так далі, і так далі, в тім самім тоні, а на кінці було: слава червоній армії!

Так, як ми в першій хвилі не вірили своїм очам, так тепер не вірили своїм ухам.

І як то він за такий короткий час так основно зглибив всю червоно-комісарську мудрість!

Як скінчив, то й тому другому комісареві, що з ним разом прийшов, видно, було якось ніяково, хоч він, припадково Москаль, а не Жид, мав причину бути дуже вдоволеним.

Все мовчало, тільки видно було у всіх зморщене чоло й очі трохи прихмурені.

— Може хтось має щось сказати, але не з „панів офіцирів", хай виступить, — каже комісар.

Далі мовчанка.

Вкінці виступив один стрілець.

— Товариш комісар! Дозвольте мені сказати кілька слів. Кажете, нема панів офіцирів, то й добре. Адже тепер свобода, рівність, братерство. Але ви думаете, що вони були нам досі панами офіцирами, а ми їх поштуркачами? Ні, товаришу комісар. Вони були нашими товаришами долі і недолі, вони разом з нами, плече в плече, рука в руку, перебули львівську і цілу галицьку кампанію, разом місили болота під Львовом, разом мерзли на чистому полі, в ровах і в колибах, ділилися з нами останнім шматком хліба, їх так само їли воші, як нас, їх так само десяткував тиф, як і нас. Правда, я це все говорю тільки про фронтових офіцирів, яких недоля, — бо долі досі ми не мали, — нічим не ріжнилася від недолі звичайних стрільців. Відтепер ми не обовязані їх обслугувати, та ми це будемо робити з доброї волі. Далі кажете: геть з тою буржуазною єрундою, з тими ґральми. Однак я думаю, що боротися під знаком тризуба, як ви кажете ґралів, які є таксамо господарським знаряддям, як і коса та серп, хиба це сором?... І ще одно: кажете, що панове офіцири били нас по морді. Правда ваша, було й таке. Та невжеж ви забули, товаришу комісар, як ще перед двома тижнями ви били мене по морді?

І закінчив: слава червоній українській галицькій армії!

Як би хтось у лице тріснув. Це був його давній чура, що своїому колишньому сотникові, а тепер червоному комісареві, сказав всю правду в очі. Знаєте, вичитав, як з книжки. А це була тоді дуже ризиковна річ.

Ніхто більше з жовнірів не говорив, а й комісарі не реплікували, хоч ми сподівалися, що комісар-Москаль спробує погіршити або злагіднити справу.

Ще трохи задержалися комісарі, розпитуючи то про це, то про те, все неважні речі, і забралися.

Дехто побоювався, що це буде мати лихі наслідки як не для цілого відділу, так що найменше для давніх старшин, а вже напевно для бесідника-чури. Одак нікому нічого не сталося, а наша частина не мала більше щастя слухати промов червоного комісаря Чука.

Але промова його нас ще довго хвилювала.

РУХ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Українське Запомогове Товариство „Дністер", від. 361 УНС, повідомляє всіх своїх членів місцевих і позамісцевих, що надзвичайні збори відбудуться в суботу, дня 30-го листопада 1929 р. в Укр. Нар. Домі 217-19 E. 6th St. New York City. Справа дуже важна, тож кождий член мусить бути на сих зборах точно о годині 8-мій вечером. Невившийся член буде караний після статута. — За уряд Товариства: І. Гузар, голова; Д. Костишин, секр.

БЕРВІК, ПА. Товариство ім. Грушевського, від. 164 УНС, дає до відома своїм членам, що річний мітинг відбудеться 1-го грудня в гали церковній. Проситься членів прийти на мітинг, бо буде вибір нового уряду на рік 1930. Таксамо будеться роздавати календарі. Член неявившийся на мітинг, заплатить кару. — Микола Калинич, предс.; Петро Ґелетій, секр.; Мирон Лило, кас.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Братство св. Арх. Михаїла, від. 209 УНС, повідомляє своїх членів, що послідний місячний мітинг сього року відбудеться в неділю, 1-го грудня, о годині першій пополудни. Кождий член і членкиця, як місцеві, так і позамісцеві, мають явитися і довг мусить бути вирівнаний найдальше до 15-го грудня, щоби уряд міг виготовити рахунки, які буде здавати на надближаючімся річнім мітінгу. Член невиповнивший сього обовязку, заплатить кару, яку самі члени ухвалили. Також будеться роздавати календарі У. Н. Союза на рік 1930. — За уряд: Михайло Валяк, предс.; Петро Макар, кас.; Йосиф Ґінда, секр.

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ У ВУНСАКЕТ І ОКОЛИЦІ! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ КОМІТЕТУ ДОПОМОГИ РІДНОМУ КРАЄВИ
при співучасти Укр. Хору „Боян" і Товариств, Українська Православна Громада устроює

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 1-ГО ГРУДНЯ (DEC.) 1929 РОКУ

ST. MICHAEL UKRAINIAN CHURCH, 394 BLACKSTONE STREET,
точно в годині 3-тій пополудни.

На святі виголосить реферат д-р Волод. Клодницький.
Весь дохід призначений на будову дому Укр. Інвалідів у Львові

Проситься всіх Українців, як з Вунсакет так і з околиці громадно прибути на це свято. 278-9

Комітет.

УВАГА! МЕНВІЛ, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ПРОСВІТНО-ДРАМАТИЧНИЙ КРУЖОК ІМ. Т. ШЕВЧЕНКА
в МЕНВІЛ, Н. ДЖ.
— устроює —
В 11-ЛІТНУ РІЧНИЦЮ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТИ

ЛИСТОПАДОВЕ ВІЧЕ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 1-ГО ГРУДНЯ (DEC.) 1929 РОКУ

В ЛІБЕРТИ ГАЛИ, добр. Л. НЕБОЖЕНСЬКОГО.

Початок точно в год. 2-гій пополудни. — Вступ вільний.
Шановна Менвільська і дооколична Громадо!

Новозорганізований Кружок докладає всіх можливих сил, щоби Листопадове Віче удалося як найкраще. Головним бесідником буде д-р Л. Мишуга і другі. Отож проситься всіх щирих Українців до численної участи в вище наведенім святі.

Комітет Вічевий.

УВАГА! ВАТЕРВЛІТ, ТРОЙ, КОГУС І АМСТЕРДАМ! УВАГА!

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОГО АМЕРИКАНСЬКОГО ГОРОЖАНСЬКОГО КЛЮБУ В ВАТЕРВЛІТ, Н. Й.
— відбудеться —

ВЕЛИКЕ ВІЧЕ

в годині 2-гій пополудни.

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 1-ГО ГРУДНЯ (DEC.) 1929 РОКУ

В САЛИ п. АНДРІЯ СПЯКА, Когус Ровд, ВАТЕРВЛІТ, Н. Й.

Ціль віча є: Вказати Українцям в цій околици дорогу до тої височини, на котрій стоять другі культурні народи, та розбудити в серцях їх пригашений огонь любови до всього, що своє рідне.

На вічу буде говорити п. Ковальчик, з села Гладишова, повіт Горлиці, котрий поділиться з своїми братями із Лемківщини всім, що має найкраще. Тому Комітет згаданої організації запрашає своїх братів із Лемківщини до найбільшої участи. „Брат з братом обнялися та проговорили слово тихої любови!" 279

Комітет.

ПОЗІР! СТ. ЛУІС, МО., І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ УКР. ПРАВОСЛ. ГРОМАДИ В СТ. ЛУІС, МО.
— скликується —

ВСЕНАРОДНЕ ВІЧЕ

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ ПРИ ГІКОРИ СТРІТ.

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 1-ГО ГРУДНЯ (DEC.) 1929 РОКУ

в годині 3-тій пополудни.

На вічу будуть промовляти позамісцеві і місцеві бесідники.
На віче запрошує Комітет всіх Українців зі Ст. Луіс і околиці.

ПОЗІР! ПАСАЙК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

СПІВАЦЬКО-ДРАМАТИЧНИЙ ГУРТОК ІМ. М. ЛИСЕНКА
при Українській Православній Церкві в Пасайку, Н. Дж.
виставить драму в 5-ох діях

В ГАЛИЦЬКІЙ НЕВОЛІ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 1-ГО ГРУДНЯ (DEC.) 1929 РОКУ

В САЛІ РУСКОЇ НАРОДНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ,
159 — 4th STREET, PASSAIC, N. J.

Початок в годині 5-тій вечером.

Передні крісла 75 цнт., дальші 50 цнт.; діти 15 цнт.

Проситься всіх Українців з Пасайку, Кліфтону, Гарфілду, Петерсону і других близчих околиць прибути на це представлення. Ця штука виставляється перший раз в Пасайку і представляє революцію українського народу в Галичині проти Ляхів і виграє справу. Штука дуже займаюча й повчаюча, також досить довга, виступає 30 осіб. Хто прийде, то не пожалує. — Комітет. 279

ПОЗІР! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОГО ДЕМОКРАТИЧНОГО КЛЮБУ
І ЖІНОЧОГО ВІДДІЛУ
— відбудеться —

ВЕЛИКИЙ МАСКОВИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, ДНЯ 30-ГО ЛИСТОПАДА (NOV.) 1929 РОКУ

В ГАЛИ УКРАЇНСЬКОГО РОБІТНИЧОГО ДОМУ,
66-68 EAST 4th STREET, NEW YORK, N. Y.

На бали буде роздано за найкращі маскарадові костюми надгороди В СУМІ $500.00.

На бали буде грати ДВІ ОРХЕСТРИ: Українська під проводом проф. М. Сербенського і американська — Knickerbocker Serenaders.

Початок в годині 7.30 вечером. — Вступ $1.00

Український Демократичний Клюб і Жіночий Відділ докладають всіх старань і ручать за веселу забаву для всіх — старих і молодих. — На бали будуть ріжні несподіванки. Дві орхестри — українська і американська, будуть грати без перериву до рана. Приходіть громадно і просіть своїх знакомих! 264,9,72,7,9

Тікети можна набути в У. Д. Клюбі, 59 St. Mark's Pl., N. Y. City.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.
В справі цензусу.

На днях Український Демократичний Клюб в Ню Йорку одержав у справі цензусу повідомлення з Вашингтону, яке одержали всі инші товариства й громади, що висилали до Вашингтону свої петиції.

Отже заходи Українців в цій справі увінчались успіхом.

Однак це є лишень перший крок. Це лишень окрема рубрика для запису Українців і поучення для записчиків. Ми мусимо приготовити ще й до другого кроку, себто приготовити наших людей, щоби в день перепису кождий чоловік, жінка і діти записувались так, що вони українського походження та що їх матерна мова (мотер тонг) є українська. На це вже тепер маємо право.

Вже тепер треба розвести агітацію в цім напрямі, щоби ми вивязались як слід зі свого заздання.

Перевівши перепис і показавши силу Українців у Злучених Державах, возьмемося до дальшої справи, а то до переміни назви „Рутенців" на „Українців" в рекордах департаментів іміграції і натуралізації у Вашингтоні.

Михайло Радик.

—o—

БЕЙОН, Н. ДЖ.
Український Народний Дім.

Від ряду літ велися в нашій місцевости енергійні заходи, щоби створити народну святиню та не тинятись далі по жидівських кутах. Нарешті літом цього року закуплено з ініціятиви Українсько-Американського Демократичного Клюбу реальність, мешальний дім при 19-ій улиці за $8,500.

Купили, але це ще не все. Будинок далеко ще не відповідає вимогам бейонської громади. Але як всякі початки є трудні, так і ми мусимо поборювати всякі перешкоди на дорозі до дальшого розвитку започаткованого діла.

Тут треба в першу чергу єдности в громаді й щирих та енергійних провідників. В нас, на жаль не так. В громаді зробився від часу закупна згаданої реальности розкол. Тимчасовий уряд У. Н. Дому критикують за те, що нібито без відома ширшого загалу закупив будинок, нездатний для публичного ужитку. А вже найбільше критикують декотрих урядників за незнанне ведення задуманого діла. Можливо, що дехто заслугує навіть на критику, однак самою критикою нічого не вдіємо. Треба так критикувати, щоби прийти до порозуміння та єдности. Критика не повинна відтягати нашої уваги від такої важної справи. Нам треба вступати в члени Народного Дому, а там є властиве місце на критику. А ставши членом, може кождий вибиватись на провідника, а ставши ним, може вести дальшу роботу по новому шляху. Критика на вулиці на ніщо не придасться. Треба ставати громадно членами і критикувати там, де місце на критику.

Семен Хандога.

НОВИНА! ШИКАГО, ИЛИНОЙС! НОВИНА!

СПІВАЦЬКО-ДРАМАТИЧНЕ ТОВ. ІМ. М. ЛИСЕНКА
— відограє —
В НЕДІЛЮ, ДНЯ 1-ГО ГРУДНЯ (DEC.) 1929 РОКУ
В ГАЛІ ЦЕРКОВНІЙ, ПРИ ОКЛЕЙ І РАЙС УЛИЦЯХ
побутово історичну драму в пяти одмінах, М. Старицького, під назвою:

МАРУСЯ БОГУСЛАВКА

ПОЧАТОК ТОЧНО 7-ма ГОД. ВЕЧЕРОМ.

В штуці беруть участь найліпші сили Товариства і докладають усіх сил, щоби штука випала добре. — Режісер Д. Атаманець.

Запрошується усіх. 277,9

УВАГА! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ТЕАТР
— відограє —
В НЕДІЛЮ, ДНЯ 1-ГО ГРУДНЯ 1929 РОКУ
(SUNDAY, DECEMBER 1, 1929.)
перший раз в Ню Йорку надзвичайно веселу комедію з галицького життя про відмолодження

„ЧИЯ ДИТИНА"

(комедія на три дії Конич-Лисенка)

В САЛИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ
217-219 EAST 6th STREET NEW YORK, N. Y.

Приймають участь: П-ні Жуковська і Красновська. Панове Жуковський, Котович, Чорнюк і Яновський. — Режісер Г. Прохорович.
ПОЧАТОК ТОЧНО О ГОДИНІ 8-мій ВЕЧЕРОМ. — ВСТУП 75 Ц. і 50 Ц.

Маєте нагоду побачити цілком модерню комедію, яка розсмішить кождого. 279-80

РАДІО! РАДІО! РАДІО!

Музика і Відчит в українській мові в неділю, 1-го грудня, від години 2.30 до 3.30 пополудни зі стації як слідує: W.I.P., METERS 492, PHILADELPHIA, PA.

Уставляйте радія в публичних домах, школах і салях, і скликуйте громадно всіх, хто має уха до слухання, нехай кождий почує про новину великої радости, якої зазнають незадовго усі народи землі.

По всякі інформації пишіть до: 279
WATCH TOWER, UKR. DEPT., 117 ADAMS ST., BROOKLYN, N. Y.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

СКРЕНТОН, ПА.
Украïнський балет Авраменка в околиці.

Український балет Василя Авраменка давав у сій околиці дві вистави: в пятницю, дня 1. листопада, в Тейлорі, Па., а дня 2. листопада в Скрентоні. Обі вистави відбулися в авдиторіях місцевих висших шкіл.

На обох виставах гр. Михайло Баковський, член У. Н. Союза, промовив до зібраних гостий такими словами:

Ladies and Gentlemen:

It is rather surprizing how many of us, when we hear or see the word "Ukrainian," are apt to ask: "Who are the Ukrainians?" And especially to-night is it but natural for us to ask: "What is meant by the Ukrainian ballet?"

For the enlightenment of those unfamiliar with these terms, it may be said that in southeastern Europe there dwells a nation of forty million Ukrainians. These people possess a high culture and a distinct language of their own. They have had a glorious past. For more than a thousand years the Ukrainians fought nomadic Asiatic tribes, such as the Avars, Huns and Tartars, and thus acted as Europe's shield against Asiatic barbarism. But the Ukraine exhausted its strength in this eternal warfare and easily became the prey of surrounding European nations. For many centuries the Ukrainian nation has had to endure, upon its large and rich territory, so many hard buffets of fate, that it must be considered, along with the Jews, the most sorely tried civilized race on earth. No wonder, then, that the greatest poet of the Ukraine, Taras Shevchenko, has characterized his fatherland all too fittingly as "Our Land, but not belonging to us." At the termination of the World War the Ukraine enjoyed a brief period of freedom but the vicissitudes of history once more caused this nation to fall under the yoke of foreign oppressors and to-day Ukrainia, despite the fact that it forms a compact national territory with a Ukrainian population of forty million, is divided among four European countries.

For centuries Ukrainian's oppressors prohibited the use of the Ukrainian language in the schools, in books, and in the press. By this and other ruthless means they sought to denationalize and assimilate the Ukrainians, but all their attempts have proved futile. The Ukrainian's love of freedom, their culture, their national consciousness have been kept alive in their popular poetry, their folk songs, and their folk dances. Some of these dances have been so highly developed that ruling races have appropriated them and proclaimed them to the world as their own, as, for instance, the dance erroneously known as the Russian kozak, which, in reality, is the original Ukrainian kozak.

Therefore, when we speak of the Ukrainian ballet, it must be remembered that this ballet comprises a series of Ukrainian national dances symbolizing Ukrainian's art, culture, and great historical past. These dances possess natural freedom, exhilaration, vigor, and elegance. They are like the winds that move the grasses of the Ukrainian steppes. In fact, they breathe the very spirit of the Ukraine.

In their struggle for independence, the Ukrainians truly deserve the sympathy and moral support of all liberty-loving Americans.

In conclusion, if we take the dash and vigor of their national dances as a criterion, we can safely say that the Ukrainians have not lost their ancient virility and that it is only a question of time when Ukrainia must be accorded her rightful place in the family of nations.

Довіря.

Вступив чоловік до банку зміняти сто долярів. Касієр видав йому розміняні гроші й сказав, щоби він перерахував, чи є всі.

Сів наш чоловік і рахує. Дорахував до сімдесять, а дальше згорнув гроші і каже: Коли досі є, то й дальше буде.

УВАГА! — ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ.!

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОГО СПІВАЦЬКОГО ТОВАРИСТВА
при співучасти товаришів з Нюарк, Н. Дж.
відограється надзвичайно смішну комедію на три дії, під назвою:

„ГРІХИ МОЛОДОСТИ"

В СУБОТУ, 30 ЛИСТОПАДА С.Р.
(SATURDAY, NOVEMBER 30, 1929)
В УКР. НАРОД. ДОМІ,
214 FULTON ST., ELIZABETH, N. J.
Початок в год. 8-ій вечером.
Вступ 50 центів.

Товариші і Товаришки! Ви мали нагоду бачити нюарських товаришів, як вони грають представлення. Ви все були вдоволені. Отож не забудьте про день 30-го листопада і приходіть всі та кличте своїх знакомих. Згадана комедія грається перший раз в Елізабет. Хто прийде — певно не пожалує, за що ручить — Комітет. 279

УВАГА! РОЧЕСТЕР, Н. Й.!

ЗАХОДОМ ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМІТЕТУ
— відбудеться —

ВІЧЕ

В НЕДІЛЮ, 1. ГРУДНЯ 1929
В ЦЕРКОВНІЙ ГАЛИ
В ТРЕТІЙ ГОДИНІ ПОПОЛУДНИ.

Громадяне! Надходить час перепису населення, тому хвиля, котру ми мусимо використати, є важною, отже приходіть на згадане віче, де почуєте справоздання комітету і будете знати як поступати при переписі населення. Покажім, що ми народ живої нації і спішім на віче!

278-9 КОМІТЕТ.

УВАГА! НЮ ЙОРК, Н. Й. УВАГА!

В НЕДІЛЮ, 1. ГРУДНЯ 1929
відбудеться чергова вистава

УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИЧНОЇ КОМЕДІЇ

НА ГАЛІ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ

1) „КУДИ ВІТЕР ВІЄ"
Комедія на 1 дію, Васильченка, з часів української війни під Києвом.

2) САТАНА В БОЧЦІ
Музична комедія на 1 дію, Стародуба.

3) ДІВЕРТИСМЕНТ
Богато новинок!

КОНЦЕРТ І. ДАВИДЕНКО
на мандоліні.

Акомпанує М. Штембер.
Режісер І. Давиденко.

Початок год. 8.15 вечер.
Вступ: 60 цнт., для дітей 25 цнт.
Подробиці в програмі.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.

Що принесло Листопадове Свято для Краю.

В неділю, дня 3 листопада, святкувала наша громада Листопадове Свято й при тій нагоді зібрано в церкві підчас панахиди $50, на концерті $225, а шкільні діти зложили $5.05.

Разом зібрано $280.05. І розділено: на будову Дому Інвалідів $200, на бойову організацію $50, а на підмогу інвалідам $30.05.

Гроші вислано до Краю через Обєднанне.

Жертвували: Павло Гаврилів $100; Стефан Дембіцький $19; Йосиф Білоґан $15; Укр. Черв. Хрест $10; Сестр. Неп. Зачаття $5; Йосиф Буката $5; Пилип Шуцький $2.50; Текля Гаврилів $2; Мих. Вітів $2; Гриць Бабин $1.50; по $1: о. М. Лисяк, д-р В. Галан, д-р П. Дукач, Марія Ґолиновська, М. Шнир, Й. Клебан, Катерина Мельникевич, Дмитро Федчишин, Олена Куник, М. Стечишин, М. Чабрак, Дм. Вовк, Г. Мисак, Мик. Пащин, Ів. Ваверчак, Ксеня Полуйка, Марія Мельник, Т. Мощар, В. Берко, Мик. Шийка, Ів. Горбусь, П. Шут, Й. Ґолиновський, Ст. Кордіяк, Г. Демкович, Ів. Гадик, Д. Візничак, Ів. Чабрак, Ст. Ґураль, Т. Пашуля, Дм. Макар; по 50 центів: Д. Стецик, М. Царик, Ів. Ґелета, Катерина Шміт, Ксеня Космина, Р. Невида, Г. Дячишин, Ст. Гамусяк. Решту зібрано дрібними. Разом $275.

Шкільні діти зложили: по 50 центів: Катерина Ковальчик; по 25 ц.: Марія Скочипець, Іван Скочипець; по 20 ц.: Катерина Мельникевич. Решту зібрано дрібними. Крім цього Анна Будняк і Анна Дякун зібрали $1.10. Разом від дітей $5.05.

Разом усього $280.05.

—o—

НЮАРК, Н. ДЖ.

Перемишльці, до жертв!

Підписаний і гром. Теодор Малецький зложили від себе по $7.50 на Українську Боєву Організацію. Тепер отсею дорогою відзиваємось до наших братів Українців з нашого перемишльського повіту! Нас тут в Америці богато. А коби так кождий з нас кинув свою лепту на таку важну ціль, то знав би Лях, що боронять своєї землї українські імігранти знад Сяну.

Петро Свинчак.

ПОДЯКА.

Я, низче підписаний, член У. Н. Союза, від. 181 імени Михайла Драгоманова в Менвил, Р. Ай., складаю серденну подяку урядови У. Н. Союза за уділення мені з фонду запомогового допомоги в сумі 50 долярів. Я хорую 15 місяців і терплю тяжку біду. Так саме дякую урядникам та всім членам товариства імени Михайла Драгоманова за уділення мені з фонду запомогового допомоги в сумі 50 долярів.

Володимир Познанський,
член від. 181 У. Н. Союза
в Ґлендел, Р. Ай.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

АННА ГАВРИШ, замужна за Гар. Дюк, пошукує своєї сестри Магди Гавриш, з Бобинців, повіт Рогатин. Хто би о ній знав, або вона сама, нехай зголоситься на адресу:

АННА ДЮК,
P. O. Box 137, Old Bridge, N. J.

В СПАДКОВІЙ СПРАВІ пошукую свого брата Трохима Прийму. Хто би о нім знав, або він сам, хай зголоситься до: 279-80

ФЕДЬ ПРИЙМА
Височко, коло Бродів,
Галичина, Европа.

ЯК РОЗБУДОВУЄТЬСЯ ПЕРША УКРАЇНСЬКА КОЛЬОНІЯ В АМЕРИЦІ А ПОЛОЖЕНА В МІЛВІЛ, Н. ДЖ.

Теперішними часами поселилися слідуючі:

Іван Найда, Филаделфія, Па. Антін Мурований, Реново, Па. Іван Дереляний, Реново, Па. Стефан Сахарнацький, Реново, Па. Стефан Патен, Ст. Франкоіс, Мо. Петро Козак, Бріджпорт, Па. Теодор Зубрицький, Филаделфія, Па. Михайло Стельмах, Палмертон, Па. о. Вол. Петрівський, Нантікок, Па. Михайло Пеленський, Филаделфія, Па. Григорий Кирилюк, Флорида.

Ті, що купили, а ще не побудувалися: Михайло Рибак, Филаделфія, Па. Ілько Кісь, Филаделфія, Па. Семен Рутецький, Филаделфія, Па. Михайло Прокайло, Филаделфія, Па. Андрій Антолік, Филаделфія, Па. Іван Лишак, Шамокін, Па. Лев Лучкович, В. Колінгзвуд, Н. Дж.

От бачите, де будучність: А ми маємо на тисячу родин місце, що можуть поселитися одні попри других. Не один думає, щоби мати пару акрів землі, а ще тут у місті, де робить, то добре поводилобся. А то можна мати, але у Мілвіл, бо всі землі які продаємо, і на котрих поселилися Українці, лежать в місті Мілвіл. Отже для тих, що дбають про свою будучність і своїх дітий, варта сказати, що діти можуть користати з міських народних і висших шкіл, а кромі сього учитися в українській школі. По скінченню школи вони не мусять покидати родинного дому, бо мають на місци міську вигоду, відповідне заняття, а при тім всім чистий і здоровий воздух. Хто хоче про все на місци переконатися, нехай приїде або пише на адресу:

ВАСИЛЬ МАТОЛИЧ,
640 W. Main Street, Millville, N. J.
(Tel. Millville 577).